

Opdrachtgever:

STOWA

WaterSchadeSchatter (WSS)

gebruikershandleiding

definitief

DISCLAIMER

Deze WaterSchadeSchatter is ontwikkeld ten behoeve van een beleidsmatige afweging van maatregelen voor het voorkomen van schade door inundatie. De WaterSchadeSchatter is niet geschikt voor het ex ante bepalen van de schade bij een wateroverlastgebeurtenis voor bijvoorbeeld een schaderegeling.

Nelen & Schuurmans

Deltares
Enabling Delta Life

22 December

Opdrachtgever:
STOWA
Postbus 2180
3800 CD Amersfoort

Nelen & Schuurmans
Postbus 1219
3500 BE Utrecht
Tel. 030 - 2330200

WWW.NELEN-SCHUURMANS.NL

KVK, UTRECHT 30152280

Project:

WaterSchadeSchatter (WSS)

gebruikershandleiding
definitief

Projectgegevens:

Dossier : M0183, R0127
Datum : 22 December 2023

Niets uit deze rapportage mag worden veeleelvoudigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de opdrachtgever. Noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Achtergrond	2
1.2	Doel van het project	2
1.3	Uitgangspunten en randvoorwaarden	2
1.4	Leeswijzer	3
2	WaterSchadeSchatter	4
2.1	Web-based applicatie	4
2.2	Stap 1 van 2: Algemene gegevens	4
2.3	Stap 2 van 2: Kaarten met waterstanden uploaden	6
2.3.1	Het maken van een rasterbestand met specifieke waterstand	6
2.3.2	Eenvoudige schadeberekening met één kaart	7
2.3.3	Schadeberekeningen voor een reeks waterstanden	8
2.3.4	Schadeberekeningen met meerdere kaarten	9
2.3.5	Risicokaarten en batenkaarten	10
3	Hoogtekaart en landgebruik	12
3.1	Hoogtekaart AHN2 of AHN3	12
3.1.1	Downloaden rasters	12
3.2	Samengestelde landgebruikskaart	13
4	Berekeningen, schadebedragen en schadefuncties	16
4.1	Berekeningen	16
4.2	Schadebedragen	18
4.2.1	Schadebedragen bebouwing	19
4.2.2	Schadebedragen infrastructuur	19
4.2.3	Schadebedragen gewassen	20
4.3	Schadefuncties	22
4.3.1	Schadefuncties bebouwing	22
4.3.2	Schadefuncties wegen	23
4.3.3	Schadefuncties gewassen	24
5	Resultaat van een berekening	26

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De afgelopen jaren is in Nederland veel aandacht besteed aan de risico's van wateroverlast door extreme neerslag. De discussies tussen betrokken overheden over de eisen die aan de waterhuishouding moeten worden gesteld, hebben geleid tot een normenstelsel voor regionale wateroverlast; variërend van 1x10 jaar voor grasland tot 1x100 jaar voor stedelijk gebied. Nu de afgelopen jaren de grootste wateroverlastknelpunten zijn opgelost, komen we in een situatie terecht waarbij de NBW-normen kunnen knellen. Dat zijn met name situaties waarbij de kosten van maatregelen om aan de norm te voldoen gevoelsmatig niet meer in verhouding staan tot de baten. Voor deze situaties is het zinvol om de kosten en baten van wateroverlastmaatregelen gedetailleerd in kaart te brengen. De kosten volgen daarbij uit de maatregelen die worden voorgesteld. De baten moeten worden berekend. Hiervoor is een schademodel nodig dat een relatie legt tussen de optredende wateroverlast en de schade die ontstaat aan gebouwen, infrastructuur en gewassen. De baten zijn dan gelijk aan de met de maatregelen voorkomende schade. Voor het bepalen van schade door regionale wateroverlast ontbrak tot op heden een breed gedragen schademodel. De STOWA heeft daarom het initiatief genomen voor het bouwen van dit model. Dit document is de gebruikershandleiding van de WaterSchadeSchatter (WSS). De WaterSchadeSchatter is gebouwd door Nelen & Schuurmans en Deltares. Het project werd begeleid door een begeleidingscommissie:

- Dolf Kern (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- Joost Heijkers (Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden)
- Michiel Nieuwenhuis (Waterschap Vallei en Eem)
- Gijs Bloemberg (Hoogheemraadschap van Delfland)
- Durk Klopstra (Stowa)

1.2 Doel van het project

Doel van het project is het ontwikkelen van een praktisch toepasbaar en breed gedragen standaard schademodel voor regionale wateroverlast. Dit schademodel moet kunnen worden gebruikt bij kosten-baten analyses van verbeteringsmaatregelen.

Dit rapport beschrijft de achtergrond van het schademodel. Dit rapport kan echter niet los gezien worden van de gebouwde website www.waterschadeschatter.nl. De softwareapplicatie en documentatie is namelijk volledig web-based gemaakt en draait via internet op een server in Amsterdam.

Voorliggend rapport is geschreven in januari 2013 en voor het laatst geüpdatet in maart 2018. De verwachting is dat het schademodel en de documentatie regelmatig worden aangevuld. De laatste versie van de software en documentatie staan altijd op de website www.waterschadeschatter.nl.

1.3 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Vóór de start van het project zijn verschillende randvoorwaarden en uitgangspunten geformuleerd waaraan de WaterSchadeSchatter (WSS) moest voldoen:

- Het schademodel is alleen bedoeld voor het bepalen van schade door inundatie en niet voor het bepalen van schade door hoge grondwaterstanden;
- Het schademodel is specifiek bedoeld voor schade als gevolg van statische wateroverlast, bijvoorbeeld door extreme neerslag;
- Het schademodel moet aansluiten op de werkwijze die door de waterschappen wordt toegepast voor het toetsen van regionale watersystemen;
- Voor de schadefuncties in het schademodel wordt geen nieuw onderzoek gedaan, maar gebruik gemaakt van bestaande kennis;
- Deze schadefuncties moeten wel toekomstbestendig zijn. Hiermee wordt bedoeld dat de schadefuncties moeten kunnen worden aangepast als er nieuwe kennis of nieuwe inzichten beschikbaar komen;
- De schadefuncties moeten kunnen werken met de huidige en met de toekomstige wateroverlastmodellen. De verwachting is dat het op termijn mogelijk wordt om op een veel gedetailleerder niveau dan nu gebruikelijk is simulaties uit te voeren met hydrologische modellen. Concreet betekent dit dat het schademodel zowel bij een grof (100m x 100 m), maar ook bij een gedetailleerd inundatiemodel (0,5 m x 0,5 m) moet kunnen werken;
- Bij het bepalen van de schade moet niet alleen de diepte, maar ook de duur van de wateroverlast en de datum (periode in het seizoen) meegenomen worden in de schadebepaling;
- Voor de gehele duur van de wateroverlast wordt de maximale waterstand gebruikt, er vindt geen toename in de tijd plaats;
- Het schademodel moet vrij beschikbaar zijn voor alle medewerkers van waterschappen, gemeenten en adviesbureaus en ook voor niet-expert gebruikers eenvoudig te gebruiken zijn;
- Bij de te maken keuzes voor het bepalen van de schade en de baten van maatregelen, wordt rekening gehouden met de OEI-leidraad.
- Het schademodel moet bij voorkeur consistent zijn met HIS SSM.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bestaat uit een algemene toelichting over de werking van de WaterSchadeSchatter. De landgebruikskaart en hoogtekaart zijn beschreven in Hoofdstuk 3. Als laatste geeft Hoofdstuk 4 een onderbouwing van de gebruikte schadebedragen en schadefuncties en in Hoofdstuk 5 zijn de resultaten beschreven.

Figuur 1-1 Ondergelopen kavels in Groningen in januari 2012

2 WaterSchadeSchatter

2.1 Web-based applicatie

Voorliggend hoofdstuk beschrijft de WaterSchadeSchatter (WSS). Het vertrekpunt bij de ontwikkeling van de WSS was een gebruiksvriendelijke web-based applicatie, waarin voor alle gebruikte uitkomsten de schade kan worden bepaald in overeenstemming met een set schadefuncties en schadebedragen.

Gekozen is voor een web-based applicatie, zodat - zonder het installeren van software - het programma door iedereen met internet gebruikt kan worden. Bijkomend voordeel is dat een ieder die een berekening uitvoert, altijd de laatste versie van het model gebruikt. Hierdoor maakt het niet uit wie de berekening uitvoert en zijn berekeningen ook tussen waterschappen onderling vergelijkbaar.

Een gebruiker kan een berekening starten door zijn bestand(en) te uploaden naar de website www.waterschadeschatter.nl. Voor het uitvoeren van de berekening is op een professioneel server-park nabij Schiphol een 4-tal servers ingericht. Het gebruik van internet en een server-park in plaats van een lokaal geïnstalleerde programma heeft verschillende belangrijke voordelen:

- Snellere berekeningen door parallel inzetten van rekenkracht. De geïnstalleerde rekenkracht op het server-park maakt dat de berekeningen parallel op meerdere processoren tegelijk kunnen worden uitgezet, waardoor de berekeningen vele malen sneller kunnen worden uitgevoerd dan op een desktop PC;
- Doordat de WaterSchadeSchatter op één centrale locatie is geïnstalleerd is versiebeheer eenvoudig. Iedereen die een berekening uitvoert, gebruikt dan ook altijd de laatste versie van de landgebruikskaart, hoogtekaart, schadebedragen etc;
- De database met alle hoogtegegevens en landgebruikgegevens van heel Nederland is zo omvangrijk (circa 2TB) dat deze hoeveelheid ook niet meer op een gewone desktop PC past.

Op de website www.waterschadeschatter.nl is te zien hoeveel taken er in de wachtrij staan, zodat de gebruiker een indicatie heeft van wanneer zijn berekening zal starten.

2.2 Stap 1 van 2: Algemene gegevens

Als eerste stap voor het starten van een berekening wordt de gebruiker gevraagd om enkele algemene gegevens in te voeren:

1. De naam van het scenario. Deze naam wordt gebruikt in de resultaten, zodat wanneer meerdere scenario's worden doorgerekend duidelijk is van welk scenario de resultaten zijn;
2. Uw e-mailadres. Naar dit adres wordt een bericht gestuurd wanneer het scenario ontvangen is. Er wordt ook een bericht gestuurd wanneer de berekening gestart is en wanneer hij voltooid is. In elk van deze berichten zit een link waarmee de gebruiker de status van de berekening kan volgen en de resultaten in kan zien en kan downloaden wanneer de

berekening afgerond is. Hiermee wordt voorkomen dat iemand zijn internetbrowser langdurig open moet laten staan.

Vervolgens moet het type gegevens gekozen worden waarmee de gebruiker een berekening wil uitvoeren. Afhankelijk van de gekozen optie worden de invoervelden voor stap 2 van 2 geselecteerd. Er zijn negen opties waarmee de WaterSchadeSchatter de schade kan berekenen:

Eenvoudige schadeberekening met één kaart met waterstanden:

1. De maximale waterstand van één gebeurtenis. Bijvoorbeeld de maximale waargenomen waterstanden op 19 september 2001;
2. De maximale waterstand met een herhalingstijd. Bijvoorbeeld een kaart waarvan de waterstand 1x50 jaar wordt overschreden;

Figuur 2-2 Stap 1 van 2 van de WaterSchadeSchatter

Schadeberekeningen met meerdere kaarten met waterstanden:

3. Een reeks waterstanden voor een gebied (geotiff). Bijvoorbeeld weer 19 september 2001, maar dan voor elk uur gedurende die gebeurtenis. Hierdoor kan voor elke locatie apart de duur van de wateroverlast worden bepaald;
4. Een reeks waterstanden voor meerdere gebieden (shapefile). Te gebruiken wanneer binnen één berekening meerdere gebieden elk een ander waterverloop hebben, of wanneer de resultaten per gebied gewenst zijn. De resultaten worden geaggregeerd per gebied en per type schade;
5. Opeenvolgende waterstanden voor één gebeurtenis. Dit komt overeen met een batch-berekening voor een opeenvolgende reeks van uniforme waterstanden. Scenario type 2 in de index.csv;
6. Waterstanden van afzonderlijke gebeurtenissen. Dit komt overeen met een batch-bestand van optie 1. Scenario type 3 in de index.csv;
7. Waterstanden met herhalingstijd (voor risicokaart). Dit komt overeen met een batch-bestand van optie 2. Bij deze optie worden ook risicokaarten bepaald (een toelichting op de risicokaarten staat in paragraaf 2.3.5) . Scenario type 4 in de index.csv;

8. Per tijdstip de waterstand voor afzonderlijke gebeurtenissen. In deze serie kunnen meerdere wateroverlastgebeurtenissen voorkomen. Dit is de meest uitgebreide optie met het resultaat van een continue simulatie. Deze optie is wel in de software voorbereid, maar vooralsnog uitgeschakeld vanwege de lange rekentijden. Scenario type 5 in de index.csv;

Berekening van de baten:

9. Twee risicokaarten (het berekenen van een batenkaart). Met deze optie kunnen de baten worden berekend van maatregelen. Hiertoe moet een risicokaart vóór de maatregelen en een risicokaart na maatregelen (berekend met optie 6) worden verstuurd naar de server (een toelichting op de baten staat in paragraaf [2.3.5](#))

2.3 Stap 2 van 2: Kaarten met waterstanden uploaden

2.3.1 *Het maken van een rasterbestand met specifieke waterstand*

Rasterbestanden die gebruikt worden in de WSS zijn vaak het resultaat van modelberekeningen. Het is echter ook mogelijk om zelf een Geotiff of ASCII-bestand te maken met een specifieke waterstand, let er hierbij wel op dat de projectie in Rijksdriehoek is (EPSG:28992).

De Geotiff moet voldoen aan OGC standaarden en kan met QGIS gemaakt worden. Helaas niet met ArcGIS omdat de tiff dan niet voldoet aan OGC standaarden.

- Laadt het raster in in QGIS
- Rechtermuisknop, Save As
- Kies Geotiff

Het maken van een ASCII-bestand (in ArcGIS) met constante waterstand gaat als volgt:

- Open in ArcGIS een shape met de gewenste extent voor de waterstand
- Kies in het menu 'Customize' voor 'Extensions', vink daar 'Spatial Analyst' aan
- Open 'Arc Toolbox', 'Spatial Analyst Tools', 'Raster Creation', 'Create constant raster'
- Vul de gevraagde gegevens in: locatie voor output raster, constante waarde voor waterstand in mNAP, geef aan dat dit FLOAT is als er gebruik wordt gemaakt van getallen achter de komma, en kies de output extent (bijvoorbeeld gelijk aan een shape)

- Converter de output van raster naar ASCII: 'Arc Toolbox', 'Conversion Tools', 'From Raster', 'Raster to ASCII'

2.3.2 Eenvoudige schadeberekening met één kaart

Bij het bepalen van de schade met de maximale waterstand van één kaart moet één rasterbestand worden geüpload met waterstanden in meter NAP. Binnen de WaterSchadeSchatter bestaan hiervoor twee mogelijkheden: optie 1 voor een gebeurtenis of optie 2 voor een herhalingstijd (zie paragraaf 2.2). De schadeberekening is voor deze twee mogelijkheden identiek. Het verschil is dat de herhalingstijd wordt opgeslagen in de resultaten, zodat duidelijk blijft bij welk scenario de schadeberekening hoort.

De WaterSchadeSchatter berekent zelf met deze waterstanden voor elke locatie de inundatiediepte door de waterstanden en de AHN2 of AHN3 hoogtekaart te combineren (Zie ook paragraaf 3.1). Hierdoor is het mogelijk

om voor hydrologische modellen met relatief grove pixels toch gedetailleerde inundatiediepten te bepalen.

The screenshot shows the 'Invoer voor "De maximale waterstand van één gebeurtenis"' page, Step 2 of 2. The form contains the following fields and options:

- Ascii bestand maximale waterstand: Choose File (No file chosen)
- Optioneel: eigen schadetabel: Choose File (No file chosen)
- AHN versie: AHN2 (dropdown)
- Optioneel: eigen hoogtekaart: Choose File (No file chosen)
- Optioneel: eigen landgebruikskaart: Choose File (No file chosen)
- Optioneel: vertaaltabel bij eigen landgebruikskaart: Choose File (No file chosen)
- Duur overlast (uur): 1 (input field)
- Hersteltijd wegen: 6 uur (dropdown)
- Hersteltijd bebouwing: 1 dag (dropdown)
- Wat is de maand van de gebeurtenis? september (dropdown)
- Gemiddelde, minimale of maximale schadebedragen en schadefuncties: Gemiddelde schadebedragen en (dropdown)

Buttons: vorige stap, verder

Figuur 2-3 Stap 2 van 2 invoervelden voor een eenvoudige schadeberekening

Omdat de schade door wateroverlast niet enkel van de waterstand, maar ook van de inundatieduur en inundatieperiode afhangt zal ook deze informatie opgegeven moeten worden. Achtereenvolgens wordt gevraagd om:

- Uploaden rasterbestand met maximale waterstand in mNAP, in RD-coördinaten;
- Optioneel: Uploaden eigen schadetabel voor wanneer de gebruiker met andere functies of prijzen wil rekenen dan de standaardtabel. Deze tabel kan aan de linkerkant van het scherm worden gedownload en met Wordpad of Notepad worden gewijzigd;
- Keuze versie AHN-2 of AHN-3;
- Optioneel: Uploaden eigen hoogtekaart, dit moet een ASCII of Geotiff zijn welke minimaal het gebied van het maximale waterstandsbestand beslaan;
- Optioneel: Uploaden eigen landgebruikskaart, dit moet een ASCII of Geotiff zijn welke minimaal het gebied van het maximale waterstandsbestand beslaan;
- Optioneel: Uploaden eigen vertaaltabel bij eigen landgebruikskaart om de andere codes gebruikt voor de verschillende typen landgebruik om te nummeren. Deze tabel kan aan de linkerkant van het scherm worden gedownload en in Excel worden gewijzigd;
- De duur van de wateroverlast in uren. De schade is voor met name gewassen namelijk afhankelijk van de duur van de wateroverlast;
- Hersteltijd wegen. Dit is de periode waarvoor wegen door de wateroverlast geblokkeerd zijn en er indirecte schade is doordat men moet omrijden. Men kan hier kiezen uit 0 uur, 6 uur, 1 dag, 2 dagen, 5 dagen of 10 dagen;
- Hersteltijd bebouwing. Dit is de periode waarin gebouwen - door de opgelopen schade - hun oorspronkelijke functie niet kunnen vervullen. Deze periode is nodig voor het uitvoeren van de herstelwerkzaamheden. Men kan hier kiezen uit 0 uur, 6 uur, 1 dag, 2 dagen, 5 dagen of 10 dagen;

- Wat is de maand van de gebeurtenis? Dit is alleen van belang voor gewassen. Afhankelijk van het tijdstap in het groeiseizoen is er meer of minder schade;
- Gemiddelde, minimale of maximale schadebedragen? Voor alle landgebruikscategorieën zijn 3 verschillende schadebedragen verzameld. Hiermee kan een eerste gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd voor de berekende schade. (Zie ook paragraaf 4.2);
- Bij OPTIE2: Wat is de herhalingstijd van de kaart in jaren? Deze herhalingstijd wordt opgenomen in de resultaatbestanden, zodat duidelijk blijft van welk scenario de gebruikte waterstanden afkomstig zijn.

2.3.3 Schadeberekeningen voor een reeks waterstanden

Om niet enkel de schade voor één waterstand maar voor een reeks waterstanden te bepalen, kan optie 3 of 4 worden gebruikt, waarbij optie 3 kijkt naar één gebied en optie 4 naar meerdere gebieden.

Bij optie 3 'Schadeberekening voor een reeks waterstanden voor 1 gebied' moet nagenoeg hetzelfde worden ingevuld als voor optie 1. Het gebied wordt opgegeven als een rasterbestand met RD als coördinatenstelsel, waarbij alle actieve cellen worden beschouwd als het te berekenen gebied. Bij optie 3 wordt de waterstand in n stapjes van y m verhoogd en een schadecurve in een tekstbestand weggeschreven. Daarnaast dient de gebruiker nog een startniveau, stapgrootte en het aantal stappen op te geven, waarbij 20 als maximum wordt gehanteerd. De hoogten zijn in meters NAP. De resultaten worden zowel getoond als beschikbaar gesteld om te downloaden in CSV-formaat.

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.waterschadeschatter.nl/damage/#>. The page header features the Stowa logo and the text 'powered by LIZARD'. The main content area is titled 'Invoer voor "Een reeks waterstanden voor een gebied (geotiff)"' and is labeled 'Stap 2 van 2'. The form contains the following elements:

- 1 Rasterbestand met te berekenen gebied: No file chosen
- 2 Optioneel: eigen schadetabel: No file chosen
- 3 AHN versie:
- 4 Optioneel: eigen hoogtekaart: No file chosen
- 5 Optioneel: eigen landgebruikskaart: No file chosen
- 6 Optioneel: vertaaltabel bij eigen landgebruikskaart: No file chosen
- 7 Duur overlast (uur):
- 8 Hersteltijd wegen:
- 9 Hersteltijd bebouwing:
- 10 Wat is de maand van de gebeurtenis?:
- 11 Gemiddelde, minimale of maximale schadebedragen en schadefuncties:
- 12 Startniveau (m):
- 13 Stapgrootte (m):
- 14 Aantal stappen:

At the bottom of the form are two buttons: 'vorige stap' and 'verder'.

Figuur 2-4 Stap 2 van 2 invoervelden voor schadeberekening voor een reeks waterstanden

Bij optie 4 wordt een shapefile gebruikt om meerdere gebieden op te geven. In deze shapefile wordt in de attribuentabel de volgende informatie opgegeven:

- name: de namen van de gebieden
- minlevel: het minimale waterpeil per gebied
- maxlevel: het maximale waterpeil per gebied
- step: de stapgrootte om van minlevel naar maxlevel te gaan per gebied

Het is toegestaan om meer informatie in de attribuentabel te plaatsen. Deze extra informatie wordt in de berekening echter niet meegenomen.

2.3.4 *Schadeberekeningen met meerdere kaarten*

Bij optie 5, 6, en 7 moeten meerdere kaarten in een ZIP-bestand worden geüpload. Van de WaterSchadeSchatter-website kan een voorbeeldbestand worden gedownload. In deze ZIP bevinden zich:

- de rasterbestanden, waarin elk bestand de waterstand is van een tijdstip, of gebeurtenis, of herhalingstijd;
- de standaard schadetabel waarmee de berekening wordt uitgevoerd;
- een readme bestand met een korte uitleg;
- een index.csv bestand waarin de voor de berekening benodigde informatie staat.

```
scenario_type,4
scenario_calc_type,max
scenario_damage_table,dt.cfg
event_name,waterlevel,floodtime,repairtime_roads,repairtime_buildings,floodmonth,rep
etition_time
test1,ws0.tif,24,10,10,9,5
test2,ws1.tif,24,10,10,9,10
test3,ws2.tif,24,10,10,9,15
```

Figuur 2-5 Voorbeeld index.csv bestand

Dit index.csv bestand is het belangrijkste bestand, omdat deze alle voor een berekening benodigde informatie bevat:

- Bij scenario_type kan type 2, 3, of 4 worden gekozen. Optie 2 zijn kaarten van alle tijdstappen van één gebeurtenis. Optie 3 zijn kaarten met de maximale waterstanden van afzonderlijke gebeurtenissen. Optie 4 zijn kaarten met voor verschillende herhalingstijden de waterstanden. Bij deze laatste optie wordt naast de schadeberekening ook een risicokaart gemaakt.
- Bij scenario_calc_type kan het type berekening worden gekozen. Hiervoor zijn drie mogelijkheden: min voor minimum schadebedragen, max voor maximum of avg voor gemiddelde schadebedragen (zie ook paragraaf 4.2)
- scenario_damage_table is de naam van de schadetabel die gebruikt wordt voor de berekening. In het te downloaden zip-bestand zit nu de standaard tabel dt.cfg. Deze kan indien gewenst worden aangepast.
- In de regels daaronder staat de informatie per bestand met waterstanden. De eerste regel 'event_name, waterlevel, floodtime, repairtime_roads, repairtime_buildings, floodmonth, repetition_time' geeft de volgorde van de informatie aan. In de regels daaronder staat per bestand iets als: 'test1,ws0.tif,24,10,10,9,5' waarin:
  - test1 = naam van de gebeurtenis;
  - ws0.tif = naam van het rasterbestand met waterstanden;

- 24 = duur van de wateroverlast in uren;
- 10 = hersteltijd wegen in dagen;
- 10 = hersteltijd bebouwing in dagen;
- 9 = maand van de wateroverlast (hier september);
- 5 = herhalingstijd in 1/jaar (hier 1 x in de 5 jaar).

Wanneer voor Type 2 gekozen wordt is de duur van de wateroverlast (in uren) gelijk aan de tijdstap tussen 2 bestanden. De WaterSchadeSchatter berekent dan voor alle pixels afzonderlijk de duur van de wateroverlast.

Voor de volgorde van de bestanden is het van belang dat de verschillende bestandsnamen op dezelfde manier beginnen en enkel oplopend genummerd zijn. Bijvoorbeeld:

- waterstand001.tif
- waterstand002.tif
- waterstand003.tif
- waterstand004.tif

2.3.5 Risicokaarten en batenkaarten

Risicokaarten

Bij optie 7 met kaarten met voor verschillende herhalingstijden de waterstanden, wordt als eerste voor elke herhalingstijd een schadeberekening gestart. Daarnaast wordt met het resultaat van deze berekeningen ook een risicokaart gemaakt. Risicokaarten zijn nodig om de baten van maatregelen te bepalen.

Risico is gelijk aan de verwachtingswaarde van de jaarlijkse schade (kans maal gevolg) met als eenheid euro per jaar. Dit lijkt wellicht lastig, maar valt qua bewerkingen wel mee. Hieronder is een eenvoudig voorbeeld uitgewerkt om de werkwijze te illustreren.

Schade	herhalingstijd
€1000,-	1 x 250 jaar
€ 500,-	1 x 100 jaar
€ 200,-	1 x 50 jaar
€ 100,-	1 x 25 jaar
€ 10,-	1 x 10 jaar
€ 2,-	1 x 5 jaar

Dan is het risico gelijk aan

$$\begin{aligned} \text{risico} &= \frac{1}{T_1} \cdot S_1 + \left(\frac{1}{T_2} - \frac{1}{T_1} \right) \cdot \frac{S_1 + S_2}{2} + \left(\frac{1}{T_3} - \frac{1}{T_2} \right) \cdot \frac{S_2 + S_3}{2} + \left(\frac{1}{T_4} - \frac{1}{T_3} \right) \cdot \frac{S_3 + S_4}{2} + \left(\frac{1}{T_5} - \frac{1}{T_4} \right) \cdot \frac{S_4 + S_5}{2} \\ \text{risico} &= \frac{1}{250} \cdot 1000 + \left(\frac{1}{100} - \frac{1}{250} \right) \cdot \frac{1000 + 500}{2} + \left(\frac{1}{50} - \frac{1}{100} \right) \cdot \frac{500 + 200}{2} + \\ &\quad \left(\frac{1}{25} - \frac{1}{50} \right) \cdot \frac{200 + 100}{2} + \left(\frac{1}{10} - \frac{1}{25} \right) \cdot \frac{100 + 10}{2} + \left(\frac{1}{5} - \frac{1}{10} \right) \cdot \frac{10 + 2}{2} = \text{€ } 18.9 \text{ per jaar} \end{aligned}$$

Met andere woorden: hoewel er in de meeste jaren geen schade is, is de gemiddeld verwachte schade €18.90 per jaar. Door elk jaar dit bedrag te reserveren is economisch gezien het risico afgedekt.

Batenkaarten

Een maatregel om het watersysteem te verbeteren is interessant als het

risico zodanig afneemt dat deze afname groter is dan de investeringskosten en kosten voor het beheer en onderhoud van deze maatregel. In de extra bewerkingen van WaterSchadeSchatter kan hiervoor met twee risicokaarten een batenkaart bepaald worden (optie 9). Waarbij de ene kaart gelijk is aan het risico vóór en de andere na maatregelen.

Nu is er nog een klein probleem; de kosten voor een maatregel zijn doorgaans eenmalig en de besparing van het risico geldt voor elk jaar in de komende jaren. Deze toekomstige besparingen moeten dus bij elkaar op worden geteld. Echter een besparing van € 1.- dit jaar is niet hetzelfde waard als dezelfde besparing van € 1.- volgend jaar of het jaar daarop. Van de toekomstige besparingen moet dan ook de zogenaamde contante waarde bepaald worden. De basis voor een contante waardeberekening is:

$$CW = JW \cdot \frac{1 - (1 - r)^n}{r}$$

Waarin:

CW = contante waarde (€)
JW = het bedrag per jaar dat contant gemaakt moet worden (€)
r = discontovoet (%)
n = tijdshorizon (jaar)

In Nederland is door het Ministerie van Financiën afgesproken om voor de reële (risicovrije) discontovoet in kosten-batenanalyses een percentage van 2.5% te gebruiken plus een risico-opslag van 3.0%. Met deze risico-opslag worden de macro-economische waarde van de projectrisico's in de contante waarde van de kosten- en batenstromen verwerkt. In de WaterSchadeSchatter wordt dan ook met $2.5 + 3.0 = 5.5\%$ gerekend. Tegelijkertijd wordt voor het berekenen van de baten met een oneindige periode voor de tijdshorizon gerekend. Dit omdat er vanuit gegaan wordt dat maatregelen tegen wateroverlast een permanent karakter hebben.

3 Hoogtekaart en landgebruik

3.1 Hoogtekaart AHN2 of AHN3

In de WaterSchadeSchatter worden inundatiedieptes berekend met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Dit is een landsdekkend bestand van met laser altimetrie ingevlogen hoogtepunten. Zie voor een toelichting op de AHN de website www.ahn.nl.

In het schademodel wordt voor geheel Nederland gebruik gemaakt van de gefilterde AHN2 rasterbestanden van 0.5*0.5 meter, of van de AHN3. De AHN3 is nog niet landsdekkend aanwezig, waar deze afwezig is wordt de AHN2 gebruikt. De ongefilterde bestanden geven namelijk niet de eigenlijke terreinhoogte weer, maar ook bomen, gebouwen, auto's en andere objecten die niet tot het maaiveld behoren. In de gefilterde bestanden zijn deze objecten uit de hoogtepunten gefilterd en heeft het hoogtebestand dus geen gegevens.

Om schade in bebouwing en kassen te kunnen berekenen is het rasterbestand volgens een vaste procedure dicht-geïnterpoleerd:

1. Indien er in een kas op minimaal 10% van het vloeroppervlak realistische hoogtepunten voorkomen dan is de kas gevuld met de mediaan van deze hoogtepunten;
2. Bij alle overige kassen en alle woningen is eerst een buffer gemaakt van 1 meter rond de kas of de woning. Vervolgens is de mediaan bepaald van de hoogtepunten in deze buffer. Bij kassen is deze mediaan gebruikt als de hoogte in de kas. Bij woningen is de hoogte van het vloerpeil geschat door 15 cm bij deze mediaan op te tellen;
3. Overige gaten kleiner dan 10 m² - auto's, boomstronken - zijn dicht-geïnterpoleerd met Inverse Distance Weighted (IDW).

Opmerkingen:

- Bij de kassen zijn soms punten aanwezig van het vloeroppervlak in de kas. Dit doordat de laserpuls door het glas heen toch een reflectie van het maaiveld heeft waargenomen. Waar mogelijk is van deze punten gebruik gemaakt;
- Door de mediaan te gebruiken (in plaats van het gemiddelde) worden incidentele outliers niet per ongeluk toch meegewogen om een hoogte te schatten;
- Om de rekentijd voor deze bewerkingen behapbaar te houden zijn deze conform de AHN1 blokken van 1000*1250 meter uitgevoerd. Ook het resultaat wordt in deze blokken opgeslagen. Dit maakt dat wanneer een gebouw in twee blokken valt, de voor dit gebouw berekende hoogte in de twee blokken iets van elkaar kunnen afwijken.

3.1.1 Downloaden rasters

Het is mogelijk om rasters, zoals de hoogtekaart en landgebruikskaart zoals deze te zien zijn op <http://stowa.lizard.net>, te downloaden via de API. Meer informatie over hoe dit moet is te vinden op <https://stowa.lizard.net/api/v3/rasters>. Om bijvoorbeeld een stuk

landgebruikskaart te downloaden als Geotiff-bestand met een resolutie van 0.5m en projectie RD new, is de API-call:

```
https://stowa.lizard.net/api/v3/rasters/b464c2e/data/?  
async=true&cellsize=0.5&format=geotiff&geom=POLYGON+  
((4.951744079589844+52.15118665954508,+5.281333923339844+52.1511  
8665954508,+5.281333923339844+52.051118157685885,+4.95174407958  
9844+52.051118157685885,+4.951744079589844+52.15118665954508))&  
srs=EPSG:4326&target_srs=EPSG:28992
```

Om ditzelfde te doen voor de hoogtekaart moet /b464c2e/ vervangen worden door /30ffe21/.

3.2 Samengestelde landgebruikskaart

In de WaterSchadeSchatter wordt gebruik gemaakt van een speciaal samengestelde landgebruikskaart op dezelfde pixel resolutie van 0.5m² als de hoogtekaart uit de vorige paragraaf. Deze kaart heeft een zodanige indeling in landgebruiskategorieën, dat deze categorieën onderling voldoende onderscheidend zijn in schadebedragen en de wijze waarop schade zich ontwikkeld. Voor deze landgebruikskaart is het beste van bestaande kaarten gecombineerd:

1. Het BAG register
2. De TOP10NL
3. BRP gewaspercelen
4. OSM
5. CBS bodemgebruik

BAG REGISTER

De eerste bovenliggende kaart is de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) van het Kadaster, versie april 2016. In deze kaart zijn alle gebouwen als afzonderlijke objecten opgenomen. Daarnaast is per object in de eigenschappen aangeven wat voor functie het gebouw heeft. Hierdoor is onderscheid mogelijk tussen:

2 Woonfunctie	8 Logiesfunctie
3 Celfunctie	9 Bijeenkomstfunctie
4 Industriefunctie	10 Sportfunctie
5 Kantoorfunctie	11 Onderwijsfunctie
6 Winkelfunctie	12 Gezondheidszorgfunctie
7 Kassen	13 Overig kleiner dan 50 m2 (schuurtjes)
	14 Overig groter dan 50 m2 (bedrijfspanen)

De nummers corresponderen met de nummering zoals deze in de landgebruikskaart is opgenomen.

Meerdere functie aan één object

In het BAG-register kan het voorkomen dat aan een object meerdere adressen zitten voor verschillende gebruiksfuncties, zoals wonen en winkel. Uit deze functies is niet te achterhalen welke functie op de begane grond zit. In de WaterSchadeSchatter is aangenomen dat per object de duurste functie

op de begane grond zit. Dus bij 'wonen' en 'winkel' zit 'winkel' op de begane grond.

'Overig gebruiksfunctie' opsplitsen

In het BAG register is een categorie 'overig gebruiksfunctie' opgenomen. In deze categorie bevinden zich schuren, kassen, bedrijfsgebouwen of gebouwen met een winkelfunctie. Deze categorie is voor de landgebruikskaart van de WaterSchadeSchatter verder opgesplitst in gebouwen kleiner dan 50 m² en groter dan 50 m². Alle gebouwen groter dan 50 m² zijn verder opgesplitst door deze te koppelen aan het landgebruik uit de TOP10NL of het CBS bodemgebruik:

- Kassen: een gebouw uit de categorie 'overig gebruiksfunctie' met meer dan 50 m² en onderliggende landgebruik 'glastuinbouw' in de TOPNL;
- Industriefunctie: een gebouw uit de categorie 'overig gebruiksfunctie' met meer dan 50 m² en onderliggende landgebruik 'bedrijventerreinen' in de CBS bodemgebruikskaart;
- Winkelfunctie: een gebouw uit de categorie 'overig gebruiksfunctie' met meer dan 50 m² en onderliggende landgebruik 'winkelgebied' in de CBS bodemgebruikskaart.

Opgemerkt wordt dat het BAG-register wat betreft de kassen wel nauwkeurig in afmetingen en positie van de afzonderlijke kassen is, maar niet helemaal compleet. Hier en daar ontbreken een aantal kassen. Het bestand is dan ook op deze lege plekken aangevuld met de kassen uit de TOP 10NL.

TOP10NL

De tweede basiskaart is de TOP10NL van het kadaster, versie april 2016. Uit deze kaart zijn onder andere de categorieën wegen, groen in stedelijk gebied en binnenwater samengesteld.

27	Gras	144	Binnenwater
34	Spoor	145	
39	Bos/Natuur	146	Berm
118	Begraafplaats	251	Primaire wegen
131		252	Secundaire wegen
	Transformatorstation	253	Tertiaire wegen
132	Watertank	254	Overige weg
133	Kas		

De nummers corresponderen met de nummering zoals deze in de kaart is opgenomen. De plek 145 is nu niet in gebruik, maar kan wel worden ingevuld/toegevoegd.

3 soorten wegen

Voor wegen is een indeling gemaakt in primaire, secundaire, tertiaire en overige wegen. Primaire wegen zijn de in de TOP10NL opgenomen autosnelwegen, hoofdwegen en wegvlakken die onderdeel zijn van luchthavens. Secundaire wegen zijn regionale wegen, lokale wegen en de straten. Tertiaire wegen zijn de half verharde wegen, onverharde wegen en parkeerterreinen. Met deze indeling plus de spoorwegen wordt in de schadeberekening onderscheid gemaakt in de indirecte economische schade

die ontstaat wanneer een weg tijdelijk niet gebruikt kan worden. Deze schade is voor primaire wegen groot en voor tertiaire wegen nihil.

Opgemerkt wordt dat in de TOP10 voor ongelijkvloerse kruisingen tussen wegen niet is aangegeven welke weg onder is en welke boven. Gekozen is om de duurste weg (primaire wegen) boven secundaire wegen te leggen. Dit kan soms onterecht tot te weinig schade leiden ter plaatse van deze kruising!

Binnenwater

Voor het oppervlaktewater zijn de waterdeelvlakken gecombineerd met de waterdeellijnen. Van deze lijnen zijn de 'waterlopen 0.5-3m' (symbol 207) met 1.5 meter gebufferd. De 'waterlopen 3-6m' (symbol 203) met 3 meter gebufferd en de 'waterlopen overig' (symbol 204, 206) met 1 meter gebufferd.

BRP gewaspercelen

De basisregistratie percelen gewaspercelen, versie 2015, bevat de locatie van alle Nederlandse percelen plus een beschrijving van het gewas dat er wordt geteeld. Voor de WaterSchadeSchatter zijn de agrarische categorieën uit de BRP gewaspercelen overgenomen.

29	65 Braakliggend
44 Aardappelen	66 Knol en bolgewassen
50 Bieten	67 Overige akkerbouw
52 Granen	70 Natuur
53 Bloembollen	71 Fruitteelt
54 Bloemen	72 Hoogstam
55 Peulvruchten	81 Groenbemesters
59 Kwekerij	94 Mais

De nummers corresponderen met de nummering zoals deze in de kaart is opgenomen. De plek 29 is nu niet in gebruik, maar kan wel worden ingevuld/toegevoegd.

OSM

De OpenStreetMap bevat vrij beschikbare geodata. Uit de versie van april 2016 zijn de sportparken overgenomen.

20 Sportcentrum	24 Tennisbaan
21 Stadion	25 Sportbaan
22 Sportveld	249 Parkeerterrein
23 Atletiekbaan	

De nummers corresponderen met de nummering zoals deze in de kaart is opgenomen.

CBS BODEMGEBRUIK

De onderste laag wordt gevormd door de CBS bodemgebruikskaart, versie 2012 (laatst beschikbare dataset via PDOK). Uit deze kaart zijn meerdere soorten terreinen, volkstuinten en bermen overgenomen. Hiermee wordt de informatie uit bovenstaande lagen aangevuld.

16 Woongebied	122 Volkstuinen	130 Semiverhard overig terrein
17 Winkelgebied	123 Dagrecreatief terrein	134 Open droog natuurlijk terrein
18 Openbaar terrein	124 Verblijfsrecreatief terrein	135 Open nat natuurlijk terrein
19 Bedrijventerrein	125 Stortplaats	147 Spoorberm
119 Glastuinbouwterrein	126 Wrakkenopslagplaats	148 Wegberm
120 Erf	128 Delfstofwinplaats	149 Vliegveld
121 Park en plantsoen	129 Bouwterrein	150 Sportterrein

De nummers corresponderen met de nummering zoals deze in de kaart is opgenomen.

Niet in te zien en niet te downloaden

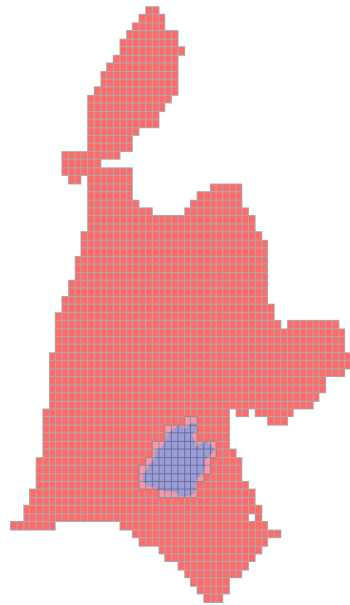
Zowel de landgebruikkaart als de hoogtekaart zijn niet in te zien en niet te downloaden met de web-viewer. De gebruiksrechten van het basismateriaal laten downloaden niet toe.

4 Berekeningen, schadebedragen en schadefuncties

4.1 Berekeningen

Na het uploaden van de kaarten (Zie Hoofdstuk 2) worden de schadeberekeningen uitgevoerd op een hiervoor speciaal ingericht serverpark in Amsterdam. De bewerkingen worden in blokken van 1000x1250 meter uitgevoerd voor elke pixel van 0.5m². Dit zijn exact de blokken waarop de AHN2 is ingedeeld. Elk blok bestaat dan uit 5 miljoen cellen. De omvang van de ASCII, Geotiff of shape bestanden (zie hoofdstuk 3) bepaalt het aantal blokken dat wordt doorgerekend.

Figuur 4-6 Blokindeling volgens de AHN2 van het Noorderkwartier met in totaal zo'n 1700 blokken. Voor het bepalen van de schade voor bijvoorbeeld polder de Beemster wordt een selectie gemaakt van 78 blokken die één voor één worden doorgerekend.

Voor elke pixel wordt op exact dezelfde manier de schade bepaald:

1. De schade is de som van de directe schade en indirecte schade;
2. De directe schade ontstaat door direct contact met het oppervlaktewater. Deze schade is afhankelijk van de inundatiediepte, de duur van de wateroverlast en het seizoen waarin de overlast optreedt;
3. De indirecte schade is schade die ontstaat door directe schade. Bijvoorbeeld doordat in de dagen na een wateroverlastgebeurtenis een gebouw met een winkelfunctie gedurende de herstelwerkzaamheden gesloten is. De misgelopen omzet min kosten zijn dan indirecte schade. Deze schade is afhankelijk van de duur van de herstelwerkzaamheden.

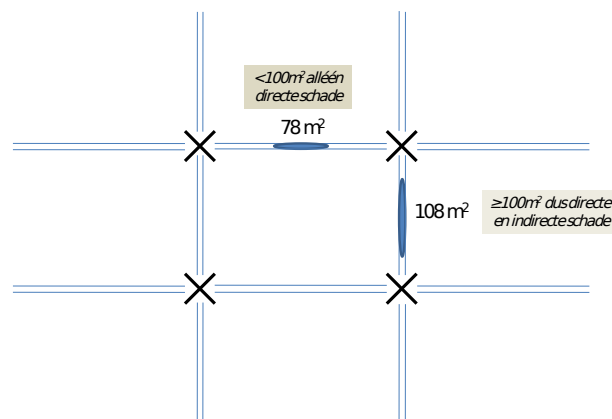
Of in formulevorm:

$$\text{schade} = \text{max. directe schade} \cdot \gamma_{\text{diepte}} \cdot \gamma_{\text{duur}} \cdot \gamma_{\text{seizoen}} + \text{indirecte schade per dag} \cdot \text{hersteltijd}$$

Of de diepte, duur, seizoen en indirecte schade meegenomen kunnen worden is afhankelijk van het landgebruik. Als bijvoorbeeld het seizoen geen rol speelt staat deze factor gedurende het hele jaar altijd op één.

In de nu ontwikkelde versie wordt er indirecte schade berekend voor bebouwing en wegen. Bij gebouwen is hiervoor een schadebedrag per dag en per m² geschat afhankelijk van het type gebouw (Zie paragraaf 4.2.1). Voor de wegen is de indirecte schade per wegvak per dag. Hiervoor is met de landgebruikskaart uit paragraaf 3.2 een aparte netwerkkaart van wegvakken tussen kruispunten samengesteld. Voor het omrijden maakt het immers niet uit hoeveel m² er geïnundeerd is, maar of het wegvak nog te gebruiken is. Als criterium voor indirecte schade moet in ieder geval 100 m² geïnundeerd zijn. In het schaderaster in de simulatieresultaten wordt deze schade niet weergegeven. Alleen de directe en indirecte schadebedragen als gevolg van inundatie op een pixel zijn in het raster opgenomen. De indirecte schade als gevolg van het onbruikbaar zijn van een wegvak wordt alleen meegenomen in het csv-bestand.

Figuur 4-7 De Omrijdschade (indirecte schade voor wegen) wordt berekend per wegvak.

Opgemerkt wordt dat het onderscheid in directe en indirecte schade in verschillende schademodelen anders kan zijn. In sommige modellen - zoals hier - is indirecte schade alle schade die niet het gevolg is van direct fysiek contact met het oppervlaktewater. In andere modellen is het verschil geografisch. Directe schade is dan de schade in het overstroomde gebied en indirecte schade is schade buiten het overstroomde gebied.

4.2 Schadebedragen

De schadebedragen waarmee gerekend wordt zijn hieronder en in de help files op www.waterschadeschatter.nl beschreven en samengevat in Tabel 4-1. Per categorie en directe of indirecte schade zijn drie schadebedragen verzameld; gemiddeld, minimum en maximum. Met deze drie bedragen kan de onzekerheid in de schadebedragen inzichtelijk worden gemaakt. De getoonde bedragen hebben het prijspeil van 2015. De meeste schadebedragen hebben een inflatie van 8.6% gekregen ten opzichte van 2010, voor de meeste gewassen en landbouwproducten is gewerkt met de bijgewerkte dataset voor de opbrengsten.

Tabel 4-1 Schadebedragen per categorie, prijspeil 2015

Categorie	DIRECT				INDIRECT			
	Gem	Min	Max		Gem.	Min	Max	
Bebouwing								
Gezondheid	271	163	380	m ²	87	43	130	m ² dag ⁻¹
Onderwijs	271	163	380	m ²	87	43	130	m ² dag ⁻¹
Industrie	271	163	380	m ²	87	43	130	m ² dag ⁻¹
Winkel	271	163	380	m ²	87	43	130	m ² dag ⁻¹
Kantoor	271	163	380	m ²	87	43	130	m ² dag ⁻¹
Logies	271	163	380	m ²	87	43	130	m ² dag ⁻¹
Woon	271	163	380	m ²	11	5	16	m ² dag ⁻¹
Bijeenkomst	271	163	380	m ²	11	5	16	m ² dag ⁻¹
Cel	54	27	81	m ²	11	5	16	m ² dag ⁻¹
Sport	54	27	81	m ²	11	5	16	m ² dag ⁻¹
Overig <50m2	54	27	81	m ²	0	0	0	m ² dag ⁻¹
Overig > 50m2	54	27	81	m ²	11	5	16	m ² dag ⁻¹
INFRASTRUCTUUR								
Spoor				ha ⁻¹				spoorvak dag ⁻¹
	760	760	760		271437	54287	542873	dag ⁻¹
Primaire wegen				ha ⁻¹				wegvak dag ⁻¹
	760	760	760		271437	54287	542873	1
Secundaire wegen				ha ⁻¹				wegvak dag ⁻¹
	760	760	760		2714	1086	5429	1
Tertiaire wegen				ha ⁻¹				wegvak dag ⁻¹
	760	760	760		0	0	0	1
Overige wegen				ha ⁻¹				wegvak dag ⁻¹
	760	760	760		0	0	0	1
LAND- EN AKKERBOUW								
Agrarisch gras	1094	1033	1203	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Granen	1691	1011	2617	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Maïs	2088	1710	3334	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Aardappelen	2552	2432	2622	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Bieten	4473	3677	5105	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Overige landbouwgewassen	3660	3474	3909	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Fruitteelt	22489	18298	25434	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Bloembollen	28411	24692	32655	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
Hoogstam			11450	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹
	76165	63175	2					
Kassen / glastuinbouw	473839	459743	492590	ha ⁻¹				m ² dag ⁻¹

**NATUUR EN
RECREATIE**

Sportparken	760	760	760	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹
Terreinen	760	760	760	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹
Begraafplaatsen	1086	869	1303	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹
Volkstuinen	1086	869	1303	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹
Recreatie	1086	869	1303	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹
Groen in stedelijk gebied	1086	869	1303	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹
Overig	0	0	0	ha ⁻¹	m ² dag ⁻¹

4.2.1 Schadebedragen bebouwing

Voor de categorie bebouwing is de maximale directe schade bepaald door de herstelkosten na inundatie te schatten. Tot een waterdiepte van 0.15m wordt aangenomen dat de wateroverlast lineair met de diepte toeneemt, hierna wordt aangenomen dat hij zijn maximum heeft bereikt. De maximale inundatiediepte door extreme neerslag is aangenomen op circa 0.3 meter op het vloerpeil van de woning. Aangenomen is dat bij deze inundatiediepte de losse inventaris hergebruikt kan worden (potten, pannen, stoelen), maar dat de vloerbedekking, de onderkasten van de keuken en de bank vervangen moeten worden.

Voor de gebouwen met de functies gezondheid, onderwijs, industrie, winkel, kantoor, logies, woon, bijeenkomst zijn de herstelkosten per m² geschat in onderstaande tabel. De schadebedragen hebben een inflatie van 8.6% gekregen ten opzichte van 2010 om de prijspeilen aan te passen naar het prijspeil van 2015. De schatting is gebaseerd op een gemiddeld gebouw met een vloeroppervlak op de begane grond van 50 m². Door de geschatte herstelkosten te delen door dit vloeroppervlak is de eenheidsprijs per m² bepaald.

Tabel 4-2 Geschatte herstelkosten van directe schade voor 50m2 vloer op de begane grond, prijspeil 2015

	laag	gemiddeld	hoog
1 Huur dompelpomp 1 week	€ 54.-	€ 54.-	€ 54.-
2 Huur waterstofzuiger 1 week	€ 217.-	€ 217.-	€ 217.-
3 Huur 2 bouwdrogers 2 weken	€ 543.-	€ 543.-	€ 543.-
4 Huur opslag 1 maand + transport	€ 543.-	€ 543.-	€ 543.-
5 Verwijderen en afvoeren vloerbedekking e.d.	€ 1086.-	€ 1086.-	€ 1086.-
6 Nieuwe vloerbedekking / parket	€ 1629.-	€ 5429.-	€ 9772.-
7 Vervangen onderkasten keuken	€ 814.-	€ 1357.-	€ 1900.-
8 Reparatie stucwerk / schilderwerk	€ 2171.-	€ 2443.-	€ 2714.-
9 klein materiaal / koelkastinhoud / bank e.d.	€ 1086.-	€ 1900.-	€ 2172.-
Totaal voor 50 m ²	€ 8143.-	€ 13572.-	€ 19001.-
Eenheidsprijs per m ²	€ 163.-	€ 271.-	€ 380.-

Voor de gebouwen met een cel of sportfunctie is de directe schade op een vergelijkbare manier geschat. Hierbij is er vanuit gegaan dat o.a. de vloerbedekking niet hoeft te worden vervangen, maar kan blijven liggen.

De duur van de indirecte schade komt overeen met een schadebedrag maal de duur dat een gebouw niet gebruikt kan worden. Dit is gelijk aan de duur van de overstroming plus de duur van herstelwerkzaamheden. De indirecte schade is voor de gebouwen met een zakelijke functie geschat als de misgelopen omzet min kosten per dag of als de kosten om de functie tijdelijk ergens anders onder te brengen. Voor de gebouwen met als functie gezondheid, onderwijs, industrie, winkel, kantoor, logies is dit € 43.- m² dag⁻¹ (laag), € 87.- m² dag⁻¹ (gemiddeld) € 130.- m² dag⁻¹ (hoog). Voor de functies wonen, bijeenkomst, cel en sport is de indirecte schade geschat als de kosten die gemaakt moeten worden om de functie tijdelijk in een ander gebouw onder te brengen. Dit € 5.- m² dag⁻¹ (laag), € 11.- m² dag⁻¹ (gemiddeld) € 16.- m² dag⁻¹.

4.2.2 Schadebedragen infrastructuur

Voor infrastructuur wordt onderscheid gemaakt in 5 categorieën: spoorwegen, primaire, secundaire, tertiaire en overige wegen. De primaire wegen zijn autosnelwegen, hoofdwegen, landingsbanen en rolbanen op de luchthavens. De secundaire wegen zijn de regionale wegen, lokale wegen en straten. De tertiaire en overige wegen zijn alle andere verharde en onverharde wegen.

Dit onderscheid in vijf categorieën is onbelangrijk voor de schoonmaakkosten van een weg na inundatie. Bij wegen is de directe schade aan het wegdek door wateroverlast doorgaans gering. De in de wegenbouw gebruikelijke kosten voor een spuit-zuigwagen voor het verwijderen van slib zijn € 0.20 per m² rijstrook en daarbij zal nog een bedrag moeten worden opgeteld voor een tijdelijke wegafzetting. Hiervoor maakt het niet uit of dit een doorgaande hoofdweg of een doodlopende toegangsweg in een buitenwijk betreft. De kosten per eenheid van oppervlak zijn geschat op € 760 per hectare wegoppervlak.

Voor het inschatten van de economische indirecte schade is het onderscheid in spoorwegen, primaire, secundaire, tertiaire en overige wegen wel van belang. De indirecte schade, als gevolg van de files op een snelweg en het omrijden, moet meetellen bij het afwegen van maatregelen. Deze schade is geschat in Error: Reference source not found.

Tabel 4-3 Indirecte schade per dag voor spoorwegen, primaire, secundaire, tertiaire en overige wegen, prijspeil 2015

	laag	gemiddeld	hoog	
Spoorwegen	€ 54287.-	€ 271437.-	€ 542873.-	spoorvak dag ⁻¹
Primaire wegen	€ 54287.-	€ 271437.-	€ 542873.-	wegvak dag ⁻¹
Secundaire wegen	€ 1086.-	€ 2714.-	€ 5429.-	wegvak dag ⁻¹
Tertiaire wegen	€ 0.-	€ 0.-	€ 0.-	wegvak dag ⁻¹
Overige wegen	€ 0.-	€ 0.-	€ 0.-	wegvak dag ⁻¹

Vertrekpunt voor deze bedragen zijn de resultaten van twee studies door de Adviesdienst Verkeer en Vervoer. De eerste studie is 'Economische waardering van mobiliteitseffecten van een dijkdoorbraak. Quick-scan voor dijkkring 36, Land van Heusden de Maaskant' (Adviesdienst Verkeer en Vervoer, 2006). In deze studie is onder andere de impact onderzocht van een overstromde A2 en A50. De extra kosten als gevolg van de files en het omrijden zijn toen geraamd op 0.5 tot 3.0 miljoen per dag. De bovengrens (3.0 miljoen per dag) geldt voor de eerste dagen na de overstroming en de ondergrens (0.5 miljoen per dag) geldt voor situaties waarbij de weggebruiker zijn verplaatsingsgedrag op lange termijn heeft aangepast.

In de tweede studie 'Economische waardering van mobiliteitseffecten van een duindoordoorbraak. Quick-scan voor dijkkring 14, Centraal Holland' (Adviesdienst Verkeer en Vervoer, 2006), is het effect onderzocht van het door een overstroming niet beschikbaar zijn van de A4, A44 en A20. De extra kosten als gevolg van de files en het omrijden zijn toen geraamd op 0.5 tot 2.2 miljoen per dag.

De ondergrens uit deze twee studies is hier als bovengrens voor de indirecte schade door het onbruikbaar zijn van een primaire weg gebruikt. De overige bedragen zijn aanzienlijk lager geschat, omdat deze per wegvak tussen twee kruispunten / afritten wordt bepaald en het hier gaat om wateroverlast in plaats van een grootschalige overstroming. Om de prijspeilen aan te passen naar de prijspeilen van 2015 hebben de schadebedragen een inflatie gekregen van 8.6% ten opzichte van 2010.

4.2.3 Schadebedragen gewassen

Voor alle categorieën in de land- en akkerbouw is de maximale directe schade geschat als de vervangingswaarde van de misgelopen gewasopbrengst. Uiteraard zullen de leveranciers en afnemers van de land- en akkerbouwbedrijven met wateroverlast ook indirecte schade ondervinden, maar deze schade is lastig te bepalen en wordt gecompenseerd door de extra omzet bij de concurrenten door de gestegen prijzen.

Om de prijspeilen aan te passen naar de prijspeilen van 2015 hebben de schadebedragen een inflatie gekregen van 8.6% ten opzichte van 2010. Voor aardappelen, bloembollen, akkerbouw, glastuinbouw, fruitwekerijen en boomwekerijen is meer en preciezere informatie bekend en zijn de getallen gebaseerd op gegevens uit het BedrijvenInformatieNet van het LEI (<http://www.lei.wur.nl/NL/statistieken/Binternet/>, zie Tabel 4-4 t/m 4-9). Voor elk van de land- en akkerbouwgewassen zijn de laagste, gemiddelde en hoogste gewasopbrengst bepaald over de jaren 2006-2015.

Tabel 4-4 Gewasopbrengst van aardappelen per hectare gecorrigeerd voor inflatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opbrengst € per ha (excl)	1820	1870	1880	1840	1950	1990	1920	2090	2060	2010
Opbrengst € per ha (incl)	2202	2263	2275	2226	2360	2408	2323	2529	2493	2432
Correctie naar prijspeil 2015	2582	2622	2594	2477	2595	2614	2465	2618	2517	2432
	min	gem	max							
	2432	2552	2622							

Tabel 4-5 Gewasopbrengst van bloembollen per hectare gecorrigeerd voor inflatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opbrengst € per ha (excl)	23020	21670	21820	20670	22070	20650	20760	19710	22080	23400
Opbrengst € per ha (incl)	27854	26221	26402	25011	26705	24987	25120	23849	26717	28314
Correctie naar prijspeil 2015	32655	30384	30110	27830	29366	27129	26650	24692	26979	28314
	min	gem	max							
	2469	2841	3265							
	2	1	5							

Tabel 4-6 Gewasopbrengst van akkerbouw per hectare gecorrigeerd voor inflatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opbrengst € per ha (excl)	2500	2570	2540	2580	2810	2710	2740	3120	3180	3190
Opbrengst € per ha (incl)	3025	3110	3073	3122	3400	3279	3315	3775	3848	3860
Correctie naar prijspeil 2015	3546	3604	3505	3474	3739	3560	3517	3909	3886	3860
	min	gem	max							
	3660	3474	3909							

Tabel 4-7 Gewasopbrengst van glastuinbouw per hectare gecorrigeerd voor inflatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opbrengst € per ha (excl)	33857 0	33833 0	34069 0	34146 0	37021 0	36176 0	36186 0	38642 0	38409 0	38684 0
Opbrengst € per ha (incl)	40967 0	40937 9	41223 5	41316 7	44795 4	43773 0	43785 1	46756 8	46474 9	46807 6
Correctie naar prijspeil 2015	48027 9	47438 8	47012 8	45974 3	49259 0	47526 3	46452 5	48409 6	46930 3	46807 6
	min	gem	max							
	4738	4597	4925							
	39	43	90							

Tabel 4-8 Gewasopbrengst van fruitwekerijen per hectare gecorrigeerd voor inflatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opbrengst € per ha (excl)	14270	14000	13260	13900	18460	19360	19320	19340	20510	19770
Opbrengst € per ha (incl)	17267	16940	16045	16819	22337	23426	23377	23401	24817	23922
Correctie naar prijspeil 2015	20243	19630	18298	18715	24562	25434	24801	24229	25060	23922
	min	gem	max							
	2248	1829	2543							
	9	8	4							

Tabel 4-9 Gewasopbrengst van boomwekerijen per hectare gecorrigeerd voor inflatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opbrengst € per ha (excl)	49740	56140	57110	50580	47480	62150	53140	54940	56550	94630
Opbrengst € per ha (incl)	60185	67929	69103	61202	57451	75202	64299	66477	68426	11450 2
Correctie naar prijspeil 2015	70559	78716	78808	68101	63175	81650	68217	68827	69096	11450 2

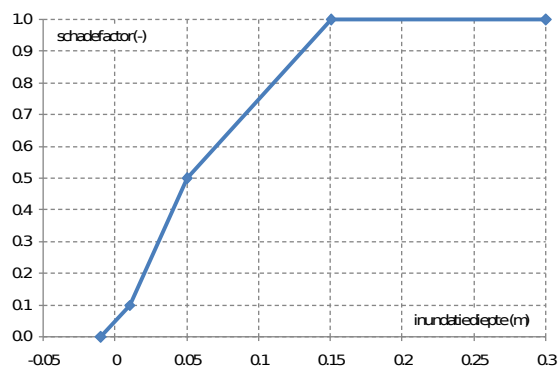

	min	gem	max							
	6317	7616	1145							
	5	5	02							

4.3 Schadefuncties

4.3.1 Schadefuncties bebouwing

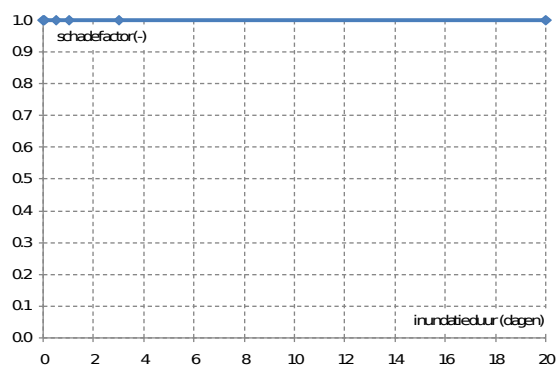
Alle schadefuncties voor alle landgebruikscategorieën bestaan uit drie functies: inundatiediepte, inundatieduur en seizoen. Afhankelijk van de categorie zijn deze in meer of mindere mate van belang. De schadefunctie voor alle bebouwing zijn weergegeven in Figuur 4-8, Figuur 4-9 en Figuur 4-10.

Figuur 4-8 Relatie schadefactor en inundatiediepte voor bebouwing

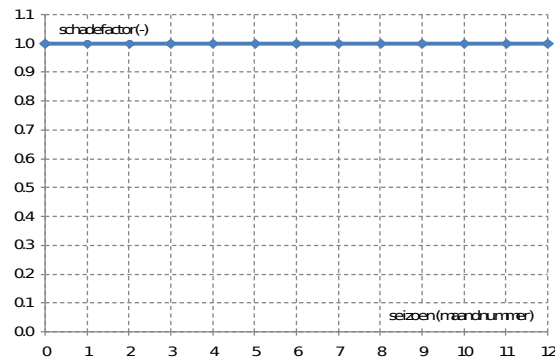
Voor de inundatiediepte is aangenomen dat de maximale diepte door wateroverlast ongeveer 30 cm boven vloerpeil is. Verder zal de schade zich relatief snel ontwikkelen. De keukenkasten kunnen vanaf het moment dat de bodem onder water heeft gestaan (+/- 15 cm) als verloren worden beschouwd. Het meubelpaneel waarvan zij gemaakt zijn, neemt namelijk snel vocht op en zwelt, waarna de fineerlaag los laat. Verder zal het ook voor het schilder- en stucwerk nauwelijks uitmaken of er 15 of 25 cm water in de woning gestaan heeft.

Voor de schade aan bebouwing is verder aangenomen dat de schade niet afhankelijk is van de duur of het seizoen. Met andere woorden: voor de schade maakt het niet uit of er een half uur of een dag water in huis gestaan heeft, dan wel of de wateroverlast in april of september optreedt. Om de berekeningen consequent te laten verlopen wordt de schadefactor voor inundatieduur en seizoen wel meegenomen, maar heeft de waarde 1.

Figuur 4-9 Relatie schadefactor en inundatieduur voor bebouwing

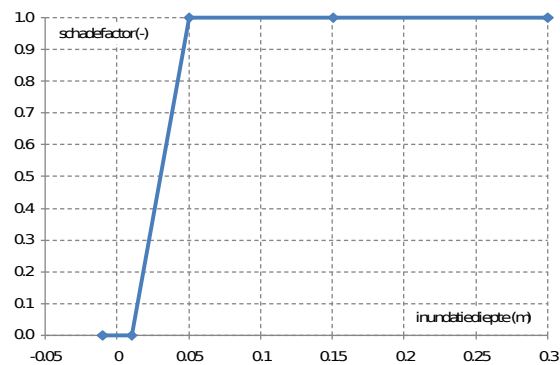

Figuur 4-10 Relatie schadefactor en seizoen voor bebouwing

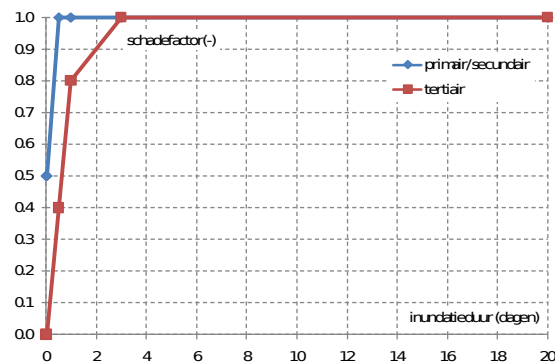
4.3.2 Schadefuncties wegen

De schade aan een asfaltverharding wordt beïnvloed door bijvoorbeeld het achterblijven van slib in de poriën en of er tijdens de inundatie met zwaar materieel over de weg is gereden. Door een verzadigde wegfundering en ondergrond is de draagkracht van de verharding afgenomen en kunnen door zwaar verkeer scheuren ontstaan in de asfaltverharding.

De schadefuncties voor wegen zijn weergegeven in Figuur 4-11, Figuur 4-12 en Figuur 4-13. De schade is afhankelijk van de inundatiediepte en inundatieduur. Aangenomen is dat er minimaal een centimeter water op straat moet staan voordat schade begint op te treden. Verder is aangenomen dat voor tertiaire en overige wegen met weinig verkeer pas na 1 uur ook daadwerkelijk schade optreedt. Bij spoorwegen, primaire en secundaire wegen treedt de schade wel al na een uur op.

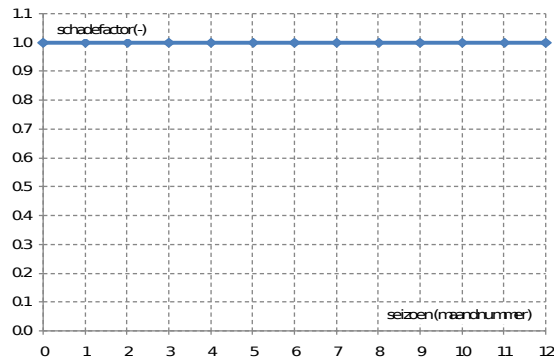
Figuur 4-11 Relatie schadefactor en inundatieduur voor wegen

Figuur 4-12 Relatie schadefactor en inundatieduur voor wegen

Voor de schade aan wegen is verder aangenomen dat de schade niet afhankelijk is van het seizoen. Met andere woorden: voor de schade aan wegen maakt het niet uit of er wateroverlast in april of september optreedt. Om de berekeningen consequent te laten verlopen wordt het seizoen wel meegenomen, maar heeft altijd de waarde 1.

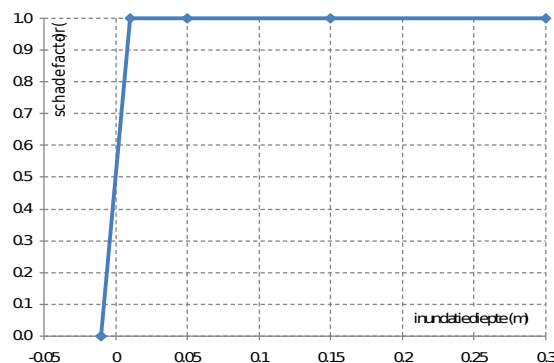

Figuur 4-13 Relatie schadefactor en seizoen voor wegen

4.3.3 Schadefuncties gewassen

Bij land- en tuinbouwproducten is de schade door wateroverlast het verlies van een gedeelte van de oogst. Dit verlies wordt niet enkel bepaald door contact met het water, maar ook door de omstandigheden; zoals tijdstip in het groeiseizoen en duur van de overlast. In het groeiseizoen is de voornaamste oorzaak voor een verminderde gewasopbrengst een gebrek aan zuurstof in de wortelzone, doordat alle poriën in de bodem gevuld zijn met water. Buiten het groeiseizoen treedt ook schade op aan bouwland, die later in het groeiseizoen leidt tot een verminderde gewasopbrengst. Door bijvoorbeeld een verminderde draagkracht door hoge grondwaterstanden in het vroege voorjaar, kan het land pas later worden bewerkt. Daarnaast kan door langdurige plassen in de wintermaanden verslemping ontstaan, waardoor de toplaag van de bodem in het voorjaar lang nat, hard en zuurstofloos blijft.

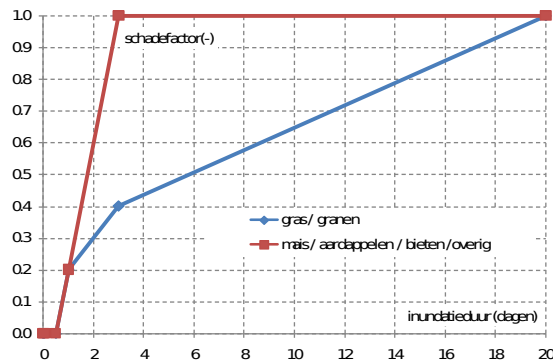
De schadefuncties voor gewassen zijn weergegeven in Figuur 4-14, Figuur 4-15 en Figuur 4-16. De schade is vooral afhankelijk van hoe lang de gewassen onder water staan en op welk tijdstip in het seizoen de wateroverlast optreedt. Hoe hoog het water boven maaiveld staat is minder van belang; voor het afsterven van de haarwortels maakt het nauwelijks uit of er 10 of 30 cm water staat. Voor alle gewassen is dan ook dezelfde relatie tussen schadefactor en inundatiediepte opgenomen.

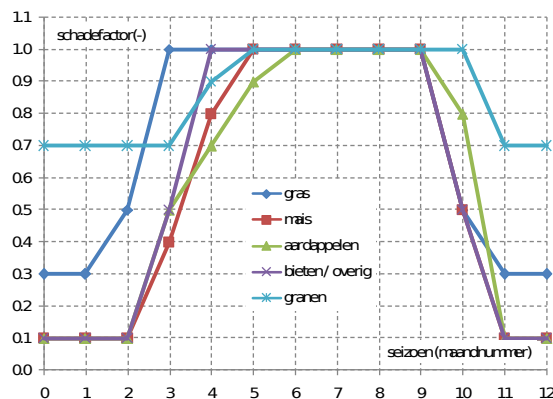
Figuur 4-14 Relatie schadefactor en inundatiediepte voor gewassen

Voor de inundatieduur zijn twee functies opgenomen. Een functie waarbij na 3 dagen inundatie en een functie waarbij na 20 dagen inundatie de schadefactor voor de inundatieduur 1 is. Dit wil uiteraard niet zeggen dat bij een kortere duur geen schade optreedt.

Figuur 4-15 Relatie schadefactor en inundatieduur voor gewassen

Voor het seizoen is de differentiatie tussen de gewassen het grootst. Hiervoor is gebruik gemaakt van de zaai- oogstkalender, maar ook rekening gehouden met dat als er op het tijdstip van inundatie geen gewas op het land staat er ook schade op kan treden door verslemping, uitspoeling van nutriënten, of niet kunnen (voor)bewerken van akkers.

Figuur 4-16 Relatie schadefactor en seizoen voor gewassen

5 Resultaat van een berekening

Meldingen per mail

Om de gebruiker meer inzicht te geven in de uitvoering en wachttijden van de berekeningen wordt er een drietal mails verstuurd:

- › Bij het aanmaken van een berekening een mail waarin het aantal wachtende berekeningen die in de rij voor hem staan worden vermeld: “Op dit moment staan er nog x taken in de wachtrij.”
- › Bij de start van de berekening een tweede mail waarin gemeld wordt dat de berekening wordt gestart: “De berekening van het WaterSchadeSchatter scenario x is opgestart. Als het klaar is krijgt u nogmaals een mail.”
- › Bij het einde van de berekening een derde en laatste mail waarin gemeld wordt dat de berekening is afgerond met daarbij de link naar de plek om de resultaten te bekijken.

Einde van de berekening

Een berekening eindigt met het versturen van een email aan de gebruiker op het in stap 1 van 1 opgegeven adres. In de email zit een link naar een webpagina waarop de resultaten kunnen worden ingezien en gedownload (Zie Figuur 5-17).

Info scenario

Naam: test

Type: 1 kaart met de max waterstand van 1 gebeurtenis

Aangemaakt op: feb 9, 2013, 1:07 p.m.

Status: Verzonden

Aantal gebeurtenissen: 1

Go naar beginscherm

Versie oktober 2012 (09.26)

Resultaten berekening test

[Gebuurtic 2_oud_heimraad_3.asc](#) resultaten downloaden

beluiken downloaden kml landgebruik hoogte diepte

Waterstand: standaard

Schadetabel: standaard

Daar overlast: 1 uur

Hersteltijd wegen: 6 uur

Hersteltijd bebouwing: 1 dag(en)

Maand gebeurtenis: september

Categorie	Oppervlakte met schade	Schade
Totaal	6.0 ha	€ 3.658.607,-
Woonfunctie	0.4 ha	€ 993.105,-
Industriefunctie	0.4 ha	€ 1.303.901,-
Kassen	3.4 ha	€ 1.080.887,-
Bijeenkomstfunctie	0.1 ha	€ 140.740,-

Figuur 5-17 Downloaden van resultaten

Op de webpagina zelf is het resultaat van de berekening weergegeven in een tabel waarin per landgebruikscategorie de schade is opgeteld. Daarnaast is ook de metadata van de berekening opgenomen. De resultaten kunnen als zip-bestand worden gedownload via de knop ‘downloaden’.

Voor de schadeberekeningen voor een reeks waterstanden voor 1 gebied wordt enkel de schade voor alle landgebruikscategorieën tezamen per

inundatiediepte getoond. De resultaten kunnen als csv-bestand worden gedownload via de knop 'download.csv'.

Opgemerkt wordt dat de resultaten 1 week op de servers van de WaterSchadeSchatter bewaard worden.

Het zip-bestand met de resultaten bevat de volgende bestanden:

- De voor de berekening gebruikte schadetabel;
- Per AHN-blok de schade in een Geotiff-bestand dat kan worden geopend in ArcGIS;
- Per AHN-blok de schade per landgebruikscategorie in een CSV-bestand;
- Een CSV-bestand met de meta-data van de berekening, de schade per landgebruikscategorie en het geïnundeerde oppervlak per landgebruikscategorie.

Het csv-bestand met de resultaten van de schadeberekeningen voor een reeks waterstanden voor 1 gebied bevat enkel de totale schade voor alle landgebruikscategorieën tezamen per inundatiediepte.

Meer gedetailleerde informatie over de gebruikte dataset en de WaterSchadeSchatter kan bekeken worden op de website www.waterschadeschatter.nl. De getallenvoorbeelden, schadebedragen en schadefuncties die in deze rapportage zijn opgenomen zijn van mei 2017. Verwacht wordt dat de gebruikersgroep de schadebedragen en schadefuncties incidenteel zal wijzigen. De meest recente versie van de bedragen is dan ook altijd te vinden op de website.